

ת"פ 54348/05/19 - פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נגד ציפורה דוד

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 54348-05-19 פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נ'
דוד

בפני בעניין: כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק
פרקליטות מחוז מרכז - פלילי

המאשימה

נגד

ציפורה דוד

הנאשמת

ב"כ המאשימה עו"ד מיכאל סטופ הנאשמת בעצמה ב"כ הנאשמת עו"ד ירון פורר

גזר דין

מבוא

1. בהכרעת דין מיום 11.2.20 הורשעה הנאשמת - אשר שימשה כמטפלת של התינוק א. יליד 00.00.18 - בעבירה של התעללות בקטין, לפי סעיף 368ג רישא לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.
הכרעת הדין מבוססת בעיקרה על הודאתה של הנאשמת בעובדות כתב האישום המתוקן בשנית, ועל הכרעה משפטית לפיה העובדות בהן הודתה מקימות את העבירה של התעללות בקטין, כפי שיוחסה לה בכתב האישום.
2. לפי הכרעת הדין, עובדות כתב האישום וההקלטות מלמדות, כי מתקיימים כל ששת התנאים לקיומה של עבירת ההתעללות: במעשיה של הנאשמת היה משום פוטנציאל קשה לגרימת נזק או סבל לתינוק, כפי שבא לידי ביטוי בהטחת התינוק על הרצפה ובחניקתו; הנאשמת נהגה באכזריות, תוך הטלת אימה משמעותית, ביזוי, השפלה או דיכוי כלפי התינוק; העובדות המתוארות בכתב האישום נפרסות בעיקר על פני יום אחד, ואירוע נוסף שבו איימה הנאשמת על התינוק ביום אחר. עם זאת, ההתעללות על פני יום אחד כוללת סדרה ארוכה של אירועים אלימים קצרים; לא ניתן להפריז בתיאור פערי הכוחות בין הנאשמת ובין התינוק שהם גדולים ומשמעותיים ביותר בהינתן גילו של התינוק ותפקידה של הנאשמת כמטפלת של התינוק; הנאשמת הטילה מרותה על התינוק והפחידה אותו; התינוק היה חסר ישע לחלוטין אל מול הנאשמת.
3. להלן ההשתלשלות העובדתית המפורטת בכתב האישום המתוקן בשנית, שבו הודתה הנאשמת ושלפיו הורשעה:

א. בצהרי יום 12.5.19, עת שמרה הנאשמת על התינוק בבית הוריו והאכילה אותו אמרה לו "אני הורגת אותך".

ב.ביום 15.5.19, עת שמרה הנאשמת על התינוק בבית סבתו, החל התינוק לבכות, הנאשמת צעקה לעברו "די" והזיזה אותו ממקום למקום בחוזקה. בשעה 10:00, עת ישב התינוק בעגלה ובכה, ניגשה הנאשמת לתינוק, הכניסה לפיו מוצץ בחוזקה וצעקה לעברו "די". לאחר מספר דקות משהמשיך התינוק לבכות, ניגשה אליו הנאשמת, צעקה מספר פעמים "אמרתי די" והכניסה את המוצץ בחוזקה לפיו. לאחר מכן, השכיבה הנאשמת את התינוק על הספה והחליפה לו חיתול. משסיימה, משכה את התינוק בידיו וצעקה עליו "תעמוד". התינוק החל לבכות ובתגובה, סטרה הנאשמת לתינוק בפניו בחוזקה פעמיים, הכתה אותו והטיחה אותו על הספה, כל זאת כשהיא ממשיכה לצעוק עליו "די לבכות די". משהמשיך התינוק לבכות, הכניסה הנאשמת מוצץ בחוזקה לפיו, הלכה למטבח והותירה את התינוק בוכה על הספה לבדו.

ג. בהמשך לכך, בשעה 10:58 החל התינוק לבכות. הנאשמת הרימה את התינוק והושיבה אותו בחוזקה על השטיח מול הטלוויזיה כשהיא צועקת עליו מספר פעמים "די לבכות". התינוק המשיך לבכות והנאשמת בתגובה הכתה את התינוק עם ידה בפיו. לאחר מכן, דחפה בחוזקה בקבוק לפיו של התינוק וצעקה לו "תחזיק ותשתה", תוך שהוא ממשיך לבכות. משנפל הבקבוק לרצפה, קרבה הנאשמת את פניה לתינוק, צעקה לאזנו "די, די" וסטרה לו בחוזקה בפניו עם ידה, תוך שהוא ממשיך למרר בכי. הנאשמת המשיכה לצעוק לעבר התינוק "די, די, תשב", דחפה את הבקבוק לפיו והשכיבה את התינוק בעוצמה על השטיח.

ד.בשעה 11:13 עת שכב התינוק על השטיח, הנאשמת הזיזה מספר צעצועים ברגליה וכן הזיזה את התינוק ברגלה.

ה. בשעה 11:26 ניגשה הנאשמת לתינוק שישב בעגלה ומשכה אותו בידיו, הניחה אותו על השטיח מול הטלוויזיה וצעקה לעברו "תראה טלוויזיה". לאחר מספר דקות, נעמד התינוק, החזיק בעגלה וניסה לטפס עליה. באותה עת הנאשמת שכבה על הספה וקראה במכשיר הסלולרי עד שהבחינה בפעולתו של התינוק. משהבחינה בו צעקה לתינוק "מה אתה עושה?" והטיחה אותו על השטיח תוך שהוא בוכה. הנאשמת הותירה את התינוק בוכה תוך שהיא צועקת לעברו "די, די".

ו. בשעה 11:52 נעמד התינוק ליד העגלה וניסה לטפס עליה. באותה עת שכבה הנאשמת על הספה וקראה במכשיר הסלולרי שלה עד שהבחינה בפעולתו של התינוק. משהבחינה בו, תפסה את התינוק, הטיחה אותו על השטיח וצעקה "די". לאחר מספר דקות, ניסה שוב התינוק לטפס על העגלה. בתגובה תפסה הנאשמת את התינוק, הטיחה אותו על השטיח וצעקה לעברו "תגיד לי אתה נורמלי?" תוך שהתינוק החל לבכות. בתגובה, הנאשמת הרימה את התינוק וצעקה לעברו "די".

ז. בשעה 12:15 הנאשמת הושיבה את התינוק על כיסא אוכל והחלה להאכילו במהירות ובאגרסיביות. לאחר מספר דקות צעקה הנאשמת לתינוק "פה גדול" והתינוק החל לבכות. בתגובה, הנאשמת טפחה על לחיו של התינוק וצעקה "די לבכות, די לילל" והמשיכה להאכילו תוך כדי שהוא בוכה. בהמשך לכך, קרבה הנאשמת את פניה לתינוק וצעקה לעברו פעמים רבות "די, די". משהמשיך התינוק לבכות, נעמדה הנאשמת מאחוריו, תפסה בחלק האחורי של ראשו, נטלה מגבת, הצמידה אותו פעמיים בחוזקה לפניו של התינוק וחנקה אותו באמצעותה, למשך מספר שניות, תוך שהתינוק בועט ברגליו ומנסה להסיר את המגבת מפניו. משהמשיך התינוק לבכות, הוציאה הנאשמת את התינוק מהכיסא, הכתה אותו בישבנו באמצעות ידה, צעקה לעברו פעמים רבות "די" והטיחה אותו על הספה.

4. לפי המתווה שהוסכם בין הצדדים, הנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום המתוקן, הוגשו לבית המשפט סרטונים המתעדים את האירוע, אולם המתווה לא כלל הסכמה בדבר סעיף העבירה שבו תורשע הנאשמת. לפי המתווה, התביעה טענה, כי יש להרשיע את הנאשמת בעבירה של התעללות, כמיוחס לה בכתב האישום, ואילו בא כוח הנאשמת טען, כי יש להרשיעה בעבירה של תקיפת קטין.
5. כאמור לעיל, בהכרעת הדין נקבע, כי עובדות כתב האישום שבהן הודתה הנאשמת מהוות עבירה של התעללות בקטין. מכאן, שהנאשמת הורשעה בעבירה של התעללות בקטין, שיוחסה לה בכתב האישום.
6. בהסכמת הצדדים, לאחר הכרעת הדין נערך תסקיר שירות המבחן בעניינה של הנאשמת.

תסקיר שירות מבחן

7. בתסקירו מיום 27.5.20, ציין שירות המבחן, כי הנאשמת בת 66, גרושה, אם לשתי בנות בגירות וסבתא לנכדים. הנאשמת סיימה 12 שנות לימוד וקיבלה פטור משירות צבאי בשל נישואיה. הוריה של הנאשמת התגרשו בהיותה בת שנתיים ועד בגרותה לא היתה לה היכרות עם אביה. אמה בת 84 ומתגררת באוסטרליה. לאורך השנים, הנאשמת חוותה עצמה דחויה על ידי אמה ומסרה, כי סבלה מאלומות קשה ונוקשה מצד בן זוגה של אמה. הנאשמת עבדה ברציפות בין היתר כעצמאית בניהול חנות מתנות, בבנק ובין לבין בטיפול בילדים ובקשישים. כיום הנאשמת מתקיימת מקצבת זקנה ואינה עובדת. שירות המבחן התרשם, כי הנאשמת ניהלה לאורך השנים אורח חיים יציב, על אף שחוותה מצוקה רגשית. עוד התרשם שירות המבחן, כי הנאשמת מאופיינת בצורך לטיפול באחרים, באופן שמעניק לה משמעות וערך, היא נוטה לדחוס רגשות שליליים ונמנעת מביטוי ישיר של קשייה וצרכיה. נטייה זו גרמה, להערכת שירות המבחן, להצטברות תחושות של עייפות, תסכול ושחיקה. הנאשמת התקשתה לזהות הסלמה במצבה הרגשי וברמת תוקפנותה, באופן שהקשה עליה לווסת תגובותיה ולהציב לעצמה גבול. הנאשמת השתלבה בטיפול רגשי במסגרת תל"ם בראשון לציון. עוד הוסיף שירות המבחן, כי בתקופת הפיקוח הנאשמת שיתפה פעולה, התמידה בטיפול ובהדרגה הצליחה להכיר בחומרת התנהגותה ופגיעתה בתינוק חסר ישע. הנאשמת התייחסה גם למצוקה שחווים היא ובני משפחתה בשל הנוכחות המאסיבית של מפגינים בסמוך לביתם וביטויים קשים נגדה ברשתות החברתיות. הנאשמת תיארה את נסיבות ביצוע העבירה. לדבריה, החלה לטפל בתינוק בינואר 2019 ושללה אירועי אלימות קודמים. ברקע לעבירות עמדה תקופה משברית על רקע מעמסה רגשית, נוכח יחסיה המורכבים עם אמה, שהגיעה לבקר בארץ והתארכה אצלה, וסביב מחויבויות אחרות עמן התקשתה להתמודד. הנאשמת תיארה תחושות כעס עצמי, בושה וחרטה. לתפיסתה, בעת ביצוע העבירה התנהלה בניתוק רגשי, כשלראשונה הבינה את חומרת הפגיעות בעת חקירתה במשטרה, עת צפתה בסרטון. הנאשמת לא הצליחה לזהות את השחיקה והעייפות מטיפול בתינוקות ופעוטות, שהובילו להתפרצות אלימה כלפי התינוק שבו טיפלה. על אף שידעה כי מותקנות מצלמות, התקשתה הנאשמת לשלוט ולווסת את דחפיה התוקפניים. הנאשמת מבינה כיום שעבודה זו אינה מתאימה לה והתחייבה שלא לעסוק בכך. הנאשמת מבינה את הפגיעה באמון שנתנו בה הורי התינוק ומבקשת את סליחתם. להתרשמות שירות המבחן, הנאשמת מקבלת אחריות על התנהגותה, מכירה בחומרתה ומבינה כי עליה לשאת בעונש. עוד מסר שירות המבחן, כי בסמוך למשבר הקורונה ובשל קשיים כלכליים, הנאשמת הפסיקה להגיע למפגשי טיפול פרטיים, בהם לקחה חלק במשך כחצי שנה.

בתה של הנאשמת תארה התמודדות מורכבת עם העבירה שביצעה אמה, תוך גינוי מעשיה. כן התייחסה הבת לפער בין היכרותה עם אמה כאם וכסבתא ובין אופי העבירה. הבת הדגישה כי אמה תפקדה באופן נורמטיבי במשך כל השנים ואת החריגות שבמעשיה.

להתרשמות שירות המבחן, העבירה מושא כתב האישום אינה משקפת דפוסים אלימים קבועים או קשיים קבועים בוויסות התנהגות. מכאן, המליץ שירות המבחן, להטיל על הנאשמת מאסר בדרך של עבודות שירות ברף הגבוה, צו מבחן למשך שנה ופיצויים משמעותיים.

ראיות לעונש

8. אמו של התינוק, הגב' בת אל רוגוב, העידה לעונש מטעם התביעה ועתרה להטיל על הנאשמת את מלוא חומרת הדין ללא הנחות או קנסות. לדבריה, גדלה את בנה במשך 7 חודשים בבית בחום ובאהבה וחיפשה לבנה מטפלת אישית שתשמש לו כסבתא בסביבתו הטבעית, בביתו או בבית סבתו. כן ציינה, כי לא היו לה דרישות מיוחדות מהנאשמת למעט יחס ואהבה. אולם, לאחר שבנה החל לפתח התנהגות לא שגרתית התברר לה כי הנאשמת אכן התעללה בו. עוד הוסיפה, כי כיום בנה אינו מוכן לשבת בכיסא אוכל ולא מוכן לישון במיטתו, כי מאז האירוע המשפחה "חיה בסיוט" ורק לאחר שייגזר דינה של הנאשמת תוכל המשפחה לפנות לתהליך של ריפוי ולשקם את חייהם. כן הוסיפה, כי ילדה לאחרונה בן נוסף והיא אבדה את האמון למסרו למסגרת. לדבריה, הנאשמת "הרסה להם את החיים".
9. בתה של הנאשמת, הגב' טל קרון, העידה לעונש מטעם ההגנה. לדבריה, מאז המקרה הנאשמת עברה להתגורר ביחידת דיור הסמוכה לביתה. עוד ציינה, כי המעשים שביצעה הנאשמת מזעזעים והיא מוקיעה אותם ומתביישת בהם. לצד זאת, מסרה, כי הנאשמת גידלה אותה והקנתה לה חינוך וערכים, גידלה את ילדיה וילדים נוספים ומעולם לא פגעה באיש. לדבריה, גם עולמם חרב עליהם והנאשמת מבכה על כך כל יום. כן מסרה, כי לאחר המקרה, נרתמה הנאשמת לטיפול פרטי על מנת להבין את הנסיבות שהביאו אותה לביצוע העבירה. כן תיארה את הקשיים עמם מתמודדות המשפחה מאז המקרה. לדבריה עברה עליהם "שנה של גיהנום" הכוללת מעצר בית והסתגרות של הנאשמת, ביוש ברשתות החברתיות, פרסום תמונות ילדיה, יצירת קשר עם אנשים מעבודתה, חברים ומשפחה ברשתות החברתיות. כן נערכו הפגנות מחוץ לביתה וכל הגעה לבית המשפט לוותה באיומים, קללות, צילומים ותקיפות על ידי אנשים מרובים. כך למשל, בעקבות תקיפת הנאשמת, נאלצה להגיע לבית החולים. כל אלה לטענתה, מהווים ענישה בפני עצמה. עוד מסרה, כי גם בנה צריך טיפול פסיכולוגי לאחר שנחשף לאמירות שאיחלו להם אנשים בשל האירוע.
10. גם הגב' נאווה ספנוב, העידה לעונש מטעם ההגנה. לדבריה, היא מכירה את הנאשמת מהמושב מאז גיל 12. כן ציינה, כי הנאשמת חברה טובה ותמיד סייעה לה לאורך השנים. עוד הוסיפה, כי לפני המקרה הנאשמת היתה מאושרת, רוקדת, שמחה ומטיילת, אולם מאז המקרה הנאשמת שבר כלי, הפסיקה לחייך ולדבר.

טענות הצדדים לעונש

11. בא כוח התביעה טען, שכתוצאה מביצוע העבירה בה הורשעה הנאשמת נפגעו הערכים החברתיים של הגנה על זכותו של תינוק לשלמות גופו ונפשו. לטענתו, עוצמת הפגיעה עצומה, בהינתן הסיכון בו העמידה הנאשמת את התינוק.
12. עוד טען, כי יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות בקביעת מתחם העונש ההולם: הנאשמת הורשעה בעבירה של התעללות בקטין חסר ישע. הורי התינוק הפקידו את היקר להם מכל, בנם התינוק בן 11 חודשים, בידיה של הנאשמת, שהיתה אמורה לטפל בו ולדאוג לכל צרכיו הפיזיים הנפשיים. הנאשמת התעללה בתינוק בסדרה ארוכה וממושכת של קרוב ל-30 אירועים ששיאם הגיע לכדי חניקתו פעמיים למשך מספר שניות, מעשה שהיה יכול להביא למותו. מעשי הנאשמת כללו הטחות, סטירות והאכלה אגרסיבית.

13. עוד הוסיף בא כוח התביעה, כי במקרה זה אין אינדיקציה שמדובר במעשים מתוכננים. עם זאת, החזרתיות במעשיה של הנאשמת במשך זמן לא מבוטל מעידה, כי אין מדובר במעשים ספונטניים. ניתן היה גם להפסיק המעשים בכל רגע. כן טען, כי אין מדובר במעידה חד פעמית ולא בהתפרצות אלימה בודדה. מהסרטונים ניתן להתרשם כי הנאשמת שונאת את התינוק וסולדת ממנו. כך למשל, ניתן להתרשם באירוע בו הנאשמת שוכבת על הספה משחקת בטלפון הנייד, בזמן שהתינוק משוטט בסלון ולאחר שהוא מגיע לעגלה, הנאשמת צורחת עליו ומרימה אותו באגרסיביות ומשליכה אותו על המזרון. הנאשמת חוזרת על המעשה פעם אחר פעם.
14. לטענתו, גם לא מתקיימת בעניינה של הנאשמת נסיבה כלשהי שיש בה כדי להפחית מחומרת מעשיה של הנאשמת.
15. בא כוח התביעה המשיך וטען, כי למרות, שלמרבה המזל, לא נגרמו לתינוק חבלות פיזיות, מהסרטונים עולה כי התינוק סבל באופן ממשי ופוטנציאל הנזק רב. לדבריו, אמו של התינוק העידה לעונש על הנזקים שנגרמו לתינוק במישור הנפשי, כפי שניתן ללמוד מסירובו של התינוק לישון במיטתו ולשבת בכיסא האכלה. לטענתו, יש לקחת גם בחשבון את מעגל הנזקים הרחב יותר, הכולל את הנזק שנגרם להורי התינוק, לסבתא ולמשפחה המורחבת.
16. לטענת בא כוח התביעה, נוכח התרבות מעשי האלימות כלפי פעוטות וקטינים, על בית המשפט להעביר מסר חריף וחד משמעי המגנה באופן ממשי עבירות אלימות כלפי קטינים וחסרי ישע, באופן של העלאת רף הענישה.
17. מכאן טען, כי מתחם העונש ההולם את העבירה מושא כתב האישום, נע בין מאסר לתקופה של 18 חודשים ובין מאסר לתקופה של 48 חודשים, לצד מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי.
18. עוד הוסיף וטען בא כוח התביעה, כי בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה: הנאשמת אמנם לא צעירה, אולם אין לה נסיבות רפואיות חריגות; הנאשמת אמנם הודתה במיוחס לה, אולם "לא היתה לה ברירה" הואיל והמעשים צולמו. בה בעת, הנאשמת כפרה בכך שהמעשים מהווים התעללות, ובשל כך התנהל הליך של טיעון משפטי שדחה את הדיונים. למעשה, גם אם היה מתנהל הליך הוכחות, הוא הוא הליך קצר, כך שלא ניתן לומר כי היה חיסכון בזמן שיפוטי. הנאשמת לא הביעה חרטה בפני הורי התינוק; הנאשמת נעדרת עבר פלילי, אולם בדרך כלל מטפלות נעדרות עבר פלילי; כן ציין, כי לא ניתן לייחס משקל של ממש לפגיעה במשפחתה של הנאשמת כתוצאה מפרסום המקרה, שכן כל עונש פוגע במשפחה ויש להגן על זכותו של הציבור לדעת; התסקיר שהוגש עוסק במחירים שהנאשמת ומשפחתה משלמים. אולם, לא ניכר מהתסקיר כי ישנה הטמעה ותובנה לפסול במעשיה. הנאשמת לא פעלה כמצופה ממנה במישור הטיפולי - שיקומי, ואף לא השלימה את הטיפול בשל קושי כלכלי ומשום שאינה סבורה כי היא זקוקה לטיפול. מכאן גם עולה הרושם כי הנאשמת אינה לוקחת אחריות של ממש.
19. בא כוח התביעה טען, כי יש להחמיר בעונשה של הנאשמת גם לפי סעיף 40 לחוק העונשין, בשל ההתרחשויות הקשורות במטפלות מתעללות מהעת האחרונה. לטענתו, הנאשמת לא נרתעה מלהתעלל בתינוק והיא נעדרה כל מורא, למרות שידעה כי היא מצולמת.
20. לאור מכלול הנסיבות טען בא כוח התביעה, כי אין להיעתר להמלצת שירות המבחן, אלא יש להטיל על הנאשמת עונש בין השליש התחתון ובין מחצית מתחם הענישה, שיכלול מאסר לתקופה של 24 חודשים, לצד

מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי .

21. בא כוח הנאשמת טען, לעומת זאת, כי בקביעת מתחם העונש ההולם לא ניתן לזקוף לחובתה של הנאשמת את היותה אחראית על התינוק, וזאת משום בחירת התביעה לייחס לנאשמת עבירה של התעללות בקטין, לפי סעיף 368ג רישא לחוק העונשין, ולא עבירה של תקיפה בידי אחראי, לפי סעיף 368ג סיפא.
22. עוד טען, כי בקביעת מתחם העונש ההולם יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות הקשורות בביצוע העבירה: למרות שאין להקל ראש ביחס לנסיבות ביצוע העבירה, גם אין להפריז בחומרת העבירה. האירועים התרחשו על פני יום אחד ובסמיכות זמנים זה לזה. לא נגרמה לתינוק כל חבלה וגם לא הונחה תשתית ראייתית בדבר קיומו של נזק אחר. גם לא מדובר במעשה מתוכנן, אלא שהעבירה בוצעה על רקע תקופה משברית וכישלון נקודתי.
23. בא כוח הנאשמת הוסיף וטען, כי יש לקבוע את רף הענישה לפי עקרון ההלימה, מעשיה של הנאשמת והפסיקה הנוהגת, ולא לפי הלך הרוח של "כיכר העיר" המבקש "לצלוב את הנאשמת" ולנקום בה.
24. לטענתו, בנסיבות העניין, מתחם העונש ההולם מתחיל במאסר בדרך של עבודות שירות.
25. עוד טען בא כוח הנאשמת, כי בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם יש לקחת בחשבון את הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה: הנאשמת אם וסבתא לנכדים; הנאשמת הביעה צער וחרטה על מעשיה עוד בחקירת המשטרה. הנאשמת הודתה במעשיה ומבינה את חומרת המעשים. גם אין לזקוף לחובתה את הטיעון המשפטי, שהרי ביסוד הטיעון עמדה הודאת הנאשמת; הנאשמת נעדרת עבר פלילי והיא טפלה בילדים במשך שנים ללא דופי; הנאשמת מוכנה לפצות את המשפחה; בעניינה של הנאשמת הוגש תסקיר נרחב ויסודי וניתן בו הסבר מלא בדבר הנסיבות שהביאו את הנאשמת לבצע את העבירה. מהתסקיר עולה, כי מדובר באירוע חריג הכולל פרץ של אלימות ולא בשיטתיות. התסקיר גם מלמד, כי הנאשמת מקבלת אחריות מלאה על מעשיה, הביעה בושה וחרטה וגילתה אמפתיה כלפי התינוק ומשפחתו. הנאשמת פנתה מיוזמתה להליך טיפולי שיקומי מאז חודש יוני 2019 ומטופלת ברשת תל"ם; הנאשמת נמצאת בחסרון כיס וחיה על חשבון בתה; אין בדעת הנאשמת לחזור לשמש כמטפלת, וממילא איש לא יעסיקה; הנאשמת לא יוצאת כמעט מהבית ומצבה הנפשי רעוע; הנאשמת היתה עצורה מיום 15.5.19 עד ליום 23.5.19, שוחררה לבית דודתה, אולם בעקבות הפגנות נדרשה לעזוב ועברה לגור בבית בתה. גם שם, עד לפרוץ הקורונה, כל יום שישי הפגינו נגדה, עד שחיי המשפחה הפכו לסיט ונאלצו להוציא צווי הרחקה (ענ/1).
26. עוד ביקש בא כוח הנאשמת לקחת בחשבון את הביוש הקשה מנשוא ברשתות החברתיות ובהפגנות, הכולל פרסומים על בסיס יומי, לרבות קללות ונאצות ואיומים ממשיים. בשל תקיפתה, נאלצת הנאשמת להגיע ולצאת מבית המשפט תחת השגחת משמר בית המשפט. אות הקין שהוצב על מצחה של הנאשמת מייסר אותה יום יום שעה שעה.
27. מכאן, עתר בא כוח הנאשמת לאמץ את המלצות שירות המבחן ולהטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 9 חודשים בדרך של עבודות שירות, צו מבחן ופיצוי. ככל שבית המשפט יקבע כי המתחם מתחיל ברף גבוה יותר, עתר בא כוח הנאשמת לחרוג מהמתחם משיקולי שיקום.
28. בדברה האחרון פנתה הנאשמת בבכי להורי התינוק והביעה בפניהם חרטה. עוד מסרה, כי היא לוקחת אחריות על כל המעשה, מבינה את כעס ההורים, מתנצלת מעומק לבה ומקווה שישלחו לה. לדבריה, היא מעוניינת להמשיך את הטיפול בו החלה.

29. בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשה העבירה אותה ביצעה הנאשמת יתחשב בית המשפט **בערך החברתי** הנפגע מביצוע העבירה, **במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה** הנהוגה **ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**.

30. כתוצאה מביצוע עבירה של התעללות בקטין, נפגעו הערכים החברתיים של הגנה על שלומו הפיזי והנפשי של הקטין. הפגיעה בערכים החברתיים היא קשה ביותר לאור הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40ט לחוק העונשין, ואשר יפורטו להלן. המדובר בהתנהלות אכזרית, אלימה ובזויה מצדה של הנאשמת כלפי תינוק חסר ישע, אשר היה תחת אחריותה, והכל תוך הפרה קשה של האמון שנתנו בה הוריו של התינוק.

31. במהלך כל היום שבו טיפלה הנאשמת בתינוק, נהגה הנאשמת כלפי התינוק באלימות ובאגרסיביות עד כדי התעללות בו. מעשיה של הנאשמת כללו את היסודות העובדתיים הבאים: צעקות חוזרות ונשנות על התינוק תוך התעלמות מסבלו ובכיו ועיסוק בטלפון תוך כדי כך; הכנסה אגרסיבית של מוצץ, בקבוק ומזון לפיו וסגירת פיו פעמיים עם מגבת עד חניקתו; מתן סטירות לתינוק; השכבתו והטחתו באגרסיביות על הרצפה והשטיח; הזזת התינוק באמצעות רגלה של הנאשמת; איום על התינוק במועד נוסף.

32. אכן, לא ניתן לומר כי קדם תכנון לאירוע וניכר כי מדובר בהתפרצויות אלימות חוזרות ונשנות של הנאשמת כלפי התינוק. אולם, גם לא ניתן לומר, כי מדובר באירוע נקודתי או חד פעמי נוכח החזרתיות שבמעשיה של הנאשמת.

33. יתר על כן, גם אם התינוק לא נחבל פיזית במהלך אותו יום, עובדות כתב האישום, כמו גם הסרטונים, מלמדים על פוטנציאל קשה לגרימת נזק או סבל לתינוק.

כך למשל, לאחר שהנאשמת הושיבה את התינוק על כיסא אוכל והחלה להאכילו במהירות ובאגרסיביות, טפחה על לחיו של התינוק וצעקה "די לבכות, די לילול" והמשיכה להאכילו תוך כדי שהוא בוכה. בהמשך לכך, ולאחר שצעקה לו פעמים רבות "די, די", והתינוק המשיך לבכות, נעמדה הנאשמת מאחוריו, תפסה בחלק האחורי של ראשו, נטלה מגבת, הצמידה אותו פעמיים בחוזקה לפניו של התינוק וחנקה אותו באמצעותה, למשך מספר שניות, תוך שהתינוק בועט ברגליו ומנסה להסיר את המגבת מפניו. ברי, כי חניקה של תינוק בן 11 חודשים פעמיים, בכל פעם למשך מספר שניות, יכולה היתה להסתיים במותו או בגרימת נזק פיסי אחר לצמיתות. גם הטחת התינוק מספר פעמים על הספה ועל השטיח ומתן סטירות לתינוק תוך שראשו מיטלטל, עלולה היתה לגרום לו נזקים ובפרט לאור רגישות איבריו וראשו.

ניתן רק להניח, כי אירוע מסוג זה עלול להוביל במקביל גם לנזק נפשי ארוך טווח, והתינוק עודנו צעיר מדי לימים על מנת להתרשם מנזק פוטנציאלי זה. יתר על כן, אמו של התינוק העידה לפניי על קשייו של התינוק לשבת בכיסא אוכל ולישון במיטתו ועל הטראומה שחוותה המשפחה כולה בעקבות האירוע. גם בדברים אלו יש כדי ללמד על נזקים ארוכי טווח, הלכה למעשה, לתינוק ולמשפחתו.

34. כאן המקום להתייחס לסיבות שהביאו את הנאשמת לביצוע העבירה. שירות המבחן עמד על הצטברות של תחושות עייפות, תסכול ושחיקה, לצד תקופה משברית, אשר הובילו את הנאשמת לביצוע העבירה. ברי, כי אין באלו כדי להמעיט מחומרת נסיבות ביצוע העבירה. טיפול בתינוק דורש השקעה ותעצומות נפש, וככל שהנאשמת חוותה משבר, היה עליה להימנע מטיפול בחסר ישע.

35. עוד יש לדון בנסיבה הקשורה להיותה של הנאשמת אחראית על התינוק. אכן, הנאשמת הואשמה על ידי התביעה ובמשך לכך גם הורשעה בעבירה של התעללות בקטין, לפי סעיף 368ג רישא לחוק העונשין, ולא בעבירה של התעללות בקטין על ידי אחראי, לפי סעיף 368ג סיפא לחוק העונשין. עם זאת, היותה של הנאשמת אחראית על התינוק היא נסיבה עובדתית המפורטת בכתב האישום ולא ניתן להתעלם ממנה, כעתירת בא כוח הנאשמת.

כבר עמדתי בהכרעת הדין, כי התביעה בחרה משיקוליה לייחס לנאשמת עבירה של התעללות - שלא בידי אחראי - שדינה מאסר מקסימאלי לתקופה של 7 שנים והיא נדונה בבית משפט שלום ולא בבית המשפט המחוזי. עם זאת, היותה של הנאשמת מטפלת ואחראית על התינוק היא נסיבה הקשורה בטבורה לביצוע העבירה. מכאן, שלמרות שיוחסה לנאשמת עבירה של התעללות גרידא ולא התעללות בידי אחראי, ניתן להתחשב בנסיבה העובדתית של היות הנאשמת המטפלת של התינוק כנסיבה לחומרה במסגרת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה. נסיבה זו מלמדת על פערי הכוחות וטיב הקשר בין הנאשמת והתינוק. יש להדגיש בהקשר זה, כי לפי סעיף 40ג לחוק העונשין מתחם העונש ההולם נקבע, בין היתר, לפי נסיבות ביצוע העבירה ולא לפי העבירה שיוחסה בכתב האישום. סעיף 40ט לחוק העונשין ממשיך ומפרט את הנסיבות שניתן להתחשב בהן, ובכללן לפי ס"ק (11) ניתן להתחשב בניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם. הנאשמת ניצלה לרעה את תפקידה כמטפלת האחראית על התינוק כדי לבצע את העבירה שיוחסה לה, ומכאן שניתן להתייחס לנסיבה זו בגזר הדין, למרות שהתביעה לא האשימה את הנאשמת בעבירה של התעללות בידי אחראי. עם זאת, הואיל והעונש המקסימאלי בצד העבירה בה הורשעה הנאשמת נמוך מהעונש המקסימאלי בגין עבירה של התעללות בידי אחראי, מטבע הדברים המתחם יהיה מקל יותר.

36. אין בנמצא פסיקה מרובה הרלוונטית לעבירה של התעללות בקטין או חסר ישע, שלא על ידי אחראי. הצדדים הפנו לפסיקה שעניינה בעבירות של תקיפת קטין או חסר ישע על ידי אחראי או לפסיקה שעניינה בעבירה של התעללות בקטין או חסר ישע על ידי אחראי. עבירה של תקיפת קטין או חסר ישע על ידי אחראי היא עבירה מקלה לעומת עבירה של התעללות בקטין או חסר ישע. לעומת זאת, עבירה של התעללות בקטין או חסר ישע על ידי אחראי היא עבירה מחמירה לעומת עבירה של התעללות בקטין או חסר ישע.

37. עם זאת, ניתן להיעזר בפסיקה המגוונת שאליה הפנו באי כוח הצדדים, לרבות בעבירות כלפי חסר ישע שאינו קטין, כנקודת מוצא לקביעת המתחם המתאים לנסיבות ביצוע העבירה במקרה הנדון, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות בקביעת מתחם העונש ההולם.

38. על מדיניות הענישה המקובלת והנוהגת **בעבירה של תקיפת קטין או חסר ישע, בנסיבות דומות**, ניתן ללמוד מהפסיקה הבאה:

- רע"פ 3651/14 מיטה נ' **מדינת ישראל** (23.7.14) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמת, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של תקיפת חסר ישע על ידי אחראי במספר מקרים. לפי הכרעת הדין, הנאשמת תקפה קשישה, הסובלת מדמנציה ואלצהיימר, שבה טיפלה. הנאשמת האכילה את הקשישה באגרסיביות תוך דחיפת האוכל לגרונה, סטרה בפניה בחוזקה, דחפה את הקשישה והעיפה אותה לספה בעודה אוחזת בהליכון, הרימה את רגליה של הקשישה והשליכן בחוזקה על הספה, משכה בחוזקה בידה כדי להניח כרית מתחת לראשה. כן אחזה הנאשמת בפניה של הקשישה בעוצמה, ניגבה את פניה בחוזקה, העיפה אותה בחוזקה על כורסא, הרימה את הקשישה מכיסא הגלגלים והעיפה אותה בחוזקה על הספה והכל מספר פעמים. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 16 חודשים ומאסרים על תנאי. בית המשפט

המחוזי דחה את ערעורה של הנאשמת. בית המשפט העליון דחה את בקשתה של הנאשמת להרשות ערעור;

- ת"פ (חי') 37745-09-18 **מדינת ישראל נ' (6.5.19) PRODAN** - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בעבירה של תקיפת חסר ישע. לפי כתב האישום, הנאשמת תקפה קשיש הסובל מדמנציה שבו טיפלה כמטפלת סיעודית. עת העירה הנאשמת את הקשיש על מנת לקלחו, ניסתה למשוך אותו למקלחת למרות התנגדותו. בהמשך, ניגשה הנאשמת לתת לו תרופות ומשסירב שפכה עליו כוס מים. משסירב הקשיש להוריד את החולצה, הנאשמת נייערה אותו, הכתה אותו בידי, הורידה ממנו את החולצה בכוח והכתה אותו באמצעותה. לאחר מכן הלבשה את הקשיש בכוח. כתוצאה ממעשיה הקשיש החל לדמם. הנאשמת הורידה ממנו את החולצה בכוח ושפכה עליו כוס מים נוספת, דחפה אותו למקלחת וחישה את פצעיו. כתוצאה ממעשיה של הנאשמת נגרמו לקשיש חבלה חמורה באמה ימנית ובכפות ידיו, עורו נקרע, התקלף ודימם והוא נזקק לטיפול רפואי. בית המשפט קבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 8 חודשים ובין מאסר לתקופה של 24 חודשים. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר בפועל לתקופה של חודשיים בניכוי ימי מעצרה, מאסר לתקופה של 7 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסרים על תנאי ופיצויים בסכום של ₪ 4,000;

- ת"פ (קריות) 6074-10-17 **פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' פרץ (31.12.19)** - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בשתי עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות, אותן ביצעה בהיותה מטפלת בגן ילדים. לפי האישום הראשון, עת שכבו הילדים על מזרונים לקראת שנת צהרים, הנאשמת הרימה את הקטין הראשון, הפכה את גופו על צדו השני ותקפה אותו בכך שהטיחה אותו על הרצפה. בהמשך, הטיחה את גופו של הקטין על המזרן, השליכה עליו שמיכה ובעטה בישבנו באמצעות רגלה. לאחר מספר שניות פנתה לקטין נוסף ובעטה בגבו כדי שיסתובב וישכב על בטנו. לאחר מכן נגשה לקטין שלישי והטיחה אותו על המזרן. בהמשך, פנתה לקטינה רביעית והטיחה את גופה על המזרן ובהמשך משכה את הקטינה לכיוונה באמצעות רגלה. לפי האישום השני, עת ישבו הילדים סביב שולחנות, פנתה הנאשמת לקטין ותקפה אותו בכך שתפס את ידו הימנית בחוזקה. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות, מאסרים על תנאי ופיצויים בסכום של ₪ 10,000;

- ת"פ (חי') 32823-07-17 **מדינת ישראל נ' לוי (2.10.18)** - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בעבירה של תקיפת קטין או חסר ישע הגורמת חבלה של ממש, ריבוי עבירות תקיפה בנסיבות מחמירות ותקיפה. לפי כתב האישום, עת שימשה הנאשמת כמטפלת של תאומים בני 7 חודשים, האכילה אחד מהם, הכתה אותו באמצעות בקבוק האוכל בפלג גופו העליון, נשענה על גופו עם פלג גופה העליון והצמידה ראשה לראשו; במועד נוסף, עת שכב התינוק על השטיח, הרימה אותו הנאשמת, הפכה אותו בחוזקה, הטיחה אותו בשטיח וניערה את גופו מספר פעמים. לאחר מספר דקות טלטלה את התינוק ונתנה לו מספר מכות באמצעות ידה באזור הפנים; עוד יוחס, כי עת ישב התינוק בסל קל, חבטה בו הנאשמת באמצעות ידה באזור בית החזה; במועד אחר, הנאשמת דחפה בחוזקה את אחותם של התאומים אשר נפלה על הרצפה ופרצה בבכי; כן יוחס, כי עת שכב התינוק על בטנו, התכופפה הנאשמת מעליו והכתה אותו באמצעות שתי ידיה באזור גבו. בהמשך אותו יום הפכה הנאשמת בחוזקה את התינוק כך ששכב על גבו תוך נייעורו ודחיפת בקבוק לפיו; במועד נוסף, עת ישב התינוק בסל קל, דחפה הנאשמת לפיו בקבוק בחוזקה, נדנדה את הסלקל והכתה אותו באמצעות הבקבוק בפלג גופו העליון; עת האכילה את התאומים, הכתה הנאשמת את התינוק באמצעות אגרופ באזור המצח ונגרמה לתינוק המטומה. בית

המשפט קבע כי מתחם העונש נע בין מאסר לתקופה של 10 חודשים ובין מאסר לתקופה של 24 חודשים והטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 12 חודשים, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 10,000 ₪.

39. לאור האמור, נראה כי מתחם העונש ההולם עבירה של תקיפת קטין או חסר ישע, בנסיבות הכוללות ריבוי עבירות של תקיפה או אכזריות הנלווית לתקיפה, נע בין מאסר לתקופה של 6 חודשים ובין מאסר לתקופה של 18 חודשים, לצד ענישה נלווית.

40. על מדיניות הענישה המקובלת והנוהגת **בעבירה של התעללות בקטין או בחסר ישע על ידי אחראי - הודנה בבית המשפט המחוזי** - ניתן ללמוד מהפסיקה הבאה:

- ע"פ 1940/18 **טמוראדה נ' מדינת ישראל** (20.3.19) - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בעבירה של התעללות בקטין חסר ישע על ידי אחראי ובעבירה של תקיפת קטין חסר ישע. לפי כתב האישום, הנאשמת הועסקה כמטפלת סיעודית לקטינה בת 16.5 הסובלת משיתוק מוחין, עיוורון, אפילפסיה, מרותקת לכיסא גלגלים וברמה של פיגור שכלי בינוני נמוך. באחד הימים, עת טיפלה הנאשמת בקטינה, הנאשמת נהגה בה בברוטליות, בכך שהכתה את הקטינה בראשה, בפניה, במפשעתה, צבטה אותה בחזה, ברגליה, בירכיה ובמפשעתה וכן הכתה אותה באגרופים בפניה. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 3 שנים, מאסר על תנאי ופיצוי בסכום של 200,000 ₪. בית המשפט העליון דחה את ערעורה של הנאשמת;

- ע"פ 4302/18 **בוקשטיין נ' מדינת ישראל** (21.1.19) - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בעבירה של התעללות בקטין חסר ישע ובעבירה של תקיפת קטין חסר ישע על ידי אחראי. לפי כתב האישום, עת עבדה הנאשמת כמטפלת של הפעוט, תקפה את הפעוט בכך שהשליכה צעצוע פלסטיק קשיח על אפו והוא דימם; במספר הזדמנויות הפילה את העגלה בזמן שהפעוט קשור כך שהותירה אותו תלוי במאונך כשרגליו וראשו שמוט לפנים; הנאשמת דחפה בכוח את הצבעותיה לעומק הגרון של הפעוט; כן הניחה הנאשמת את הפעוט על גבו על הרצפה, תפסה בישבנו, קיפלה את גופו בכוח ולחצה עליו בכוח כלפי הרצפה; הנאשמת גלגלה את הפעוט כשהוא נופל לאחור כל גבו וצורח בבכי. כן הניפה את הפעוט באגרסיביות בעודה תופסת במותניו והטיחה אותו בכוח לתוך העגלה. לאחר שחיתלה הנאשמת את הפעוט, לחצה על גופו וריתקה אותו בכוח לספה. בית המשפט קבע כי מתחם העונש נע בין מאסר לתקופה של שנה ובין מאסר לתקופה של 4 שנים. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 15 חודשים, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 20,000 ₪. בית המשפט העליון דחה את ערעורה של הנאשמת;

- ע"פ 8881/17 **פלונית נ' מדינת ישראל** (11.6.18) - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת בעבירה של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי. לפי כתב האישום, עת עסקה הנאשמת כמטפלת סיעודית לקשישה חולת אלצהיימר, התעללה בקשישה במשך שבוע. מסכת ההתעללות כללה: דחיפת הקשישה, ייבוש שיערה בגסות תוך טלטול ראשה וסטירה על פניה, משיכת מגבת בחוזקה שהיתה כרוכה סביב גופה והכאתה באמצעות המגבת; הושבת הקשישה על המיטה בכוח תוך הדחת ראשה; חיתולה תוך פיסוק רגליה בכוח; הושבתה בכיסא בפינת אוכל תוך שימוש בכוח והכאתה ראשה; דחיפת ראשה של הקשישה לעבר כף האוכל; הכאתה של הקשישה במהלך האכלתה; הקמת הקשישה ממיטתה תוך משיכת בגדיה, תפיסת עורפה ודחיפתה; דחיפתה בכוח למיטה כשהיא עירומה והצמדת ראשה בכוח למזרון, חיתולה של הקשישה תוך פיסוק רגליה בכוח והכאתה ומשיכת ראשה באמצעות בגד שהיה כרוך סביב צווארה. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 6 חודשים ובין מאסר לתקופה של

שנתיים וחצי וגזר על הנאשמת תחילה מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות. אולם, משהודע כי הנאשמת לא תוכל לבצע עבודות שירות בשל סיום אשרת השהייה שלה, המיר בית המשפט את העונש למאסר בפועל לתקופה של 3 וחצי חודשים, מאסרים על תנאי ופיצויים בסכום של 3,000 ₪. בית המשפט העליון דחה את ערעורה של הנאשמת וקבע, כי בית המשפט עשה עמה חסד;

- ע"פ (ת"א) 71313/07 **פסחוב נ' מדינת ישראל** (4.2.09) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמת, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של תקיפת קטין על ידי אחראי והתעללות בקטין על ידי אחראי. לפי הכרעת הדין, עת טיפלה הנאשמת בתינוקת סטרה לה ובמספר רב של הזדמנויות תקפה הנאשמת את התינוקת בכך שדחפה אותה, תפסה אותה בחוזקה, הניפה אותה באוויר, האכילה אותה בכוח, סטרה לה והכתה אותה. כן התעללה בה נפשית ופיזית בכך שלא דיברה עמה והתעלמה ממנה למרות בכיה הממושך. במספר מועדים השאירה הנאשמת את התינוקת ללא השגחה. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 8 חודשים, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 5,000 ₪. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורה של הנאשמת על הכרעת הדין, אולם קיבל את ערעורה על גזר הדין והטיל עליה מאסר לתקופה של 6 חודשים בדרך של עבודות שירות;

- ע"פ 5986/08 **כחלון נ' מדינת ישראל** (10.11.08) - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של תקיפה והתעללות בקטין או חסר ישע על ידי אחראי. לפי כתב האישום, הנאשמת שהיתה הבעלים, המנהלת והגננת בגן התעללה במשך חודשיים גופנית ונפשית ברבים מילדי הגן. בין היתר, נהגה הנאשמת להושיבם בכוח בכיסאותיהם בעוד היא מושכת אותם בחוזקה בידיהם; משכה בשיער ראשם; דרשה מהם לשבת זקוף, תוך הדיפת ראשם בכוח לכיוון הקיר; זרקה נעלים לעבר הילדים; נקשה עם אצבעותיה בראשם של הפעוטות, הטילה ילדים לעבר מזרון; וכאמצעי ענישה נהגה להחזיק ילדים בחדר חשוך. בחלק מהמקרים נגרמו לקטנים חבלות. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 18 חודשים, מאסר על תנאי ופיצויים בסכום של 3,000 ₪ לכל אחד מהקטינים. בית המשפט העליון דחה את ערעורה של הנאשמת;

- ת"פ (ת"א) 811-07-14 **מדינת ישראל נ' ניסקיטאס** (28.12.14) - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בריבוי עבירות של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי בנסיבות מחמירות. לפי כתב האישום, בעת שהנאשמת שימשה כמטפלת סיעודית לקשישה המתניידת בכיסא גלגלים וסובלת מדמנציה התעללה בקשישה באופן עקבי, שיטתי, גופנית ונפשית. הנאשמת סטרה לקשישה מספר רב של פעמים, הכתה אותה על פיה, אחזה בחוזקה במצחה עד שראשה הוטח לאחור. באחד האירועים סטרה הנאשמת לקשישה בחזקה, בעודה ישובה על כיסא גלגלים, והחלה לטלטלה קדימה ואחורה ולהכות בפניה. בית המשפט קבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 18 חודשים ובין מאסר לתקופה של 36 חודשים, והטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 18 חודשים ומאסר על תנאי;

- ת"פ (חי') 45361-03-14 **מדינת ישראל נ' קמיט** (11.11.14) - בית משפט המחוזי הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בעבירה של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי. לפי כתב האישום, עת עבדה הנאשמת כמטפלת של הקשיש, החלה לצעוק על הקשיש ולקללו, תפסה אותו בידו והכתה אותו באמצעות ידיה בראשו ובגבו. בהמשך הכתה אותו בפניו, המשיכה לצעוק עליו ואף ירקה עליו. כן נטלה הנאשמת נעל בית, והכתה את הקשיש באמצעותה מכה אחת בגופו. הנאשמת נגשה אל הקשיש, תפסה בידו וירקה בפניו מספר פעמים. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר לתקופה של 15 חודשים ובין מאסר לתקופה של 42 חודשים והטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 18 חודשים, מאסר

על תנאי ופיצויים בסכום של 5,000 ₪;

41. למרות שבחלק מהמקרים שעניינם בעבירות של התעללות בחסר ישע על ידי אחראי נקבעו עונשים הכוללים עבודות שירות או מאסרים קצרים, נראה כי מקרים אלו הם בגדר חריג. למעשה, רוב רובה של הפסיקה המתייחסת לעבירות של התעללות על ידי אחראי קובעת מתחמים המתחילים, לכל הפחות, בעונשי מאסר של שנה. בה בעת, גם המקרים הכוללים עונשי מאסר של למעלה מ-3 שנים הם בגדר חריג והם כוללים לרוב נסיבות חריגות, כמו התעללות לאורך זמן או אכזריות קיצונית במיוחד. לאור האמור, נראה כי מתחם העונש ההולם עבירה של התעללות בקטין או בחסר ישע על ידי אחראי, בנסיבות דומות, נע בין מאסר לתקופה של 12 חודשים ובין מאסר לתקופה של 36 חודשים, לצד ענישה נלווית.

42. אשר לפסיקה **בעבירה של התעללות בקטין או חסר ישע** - לפי סעיף 368ג רישא (ולא סיפא) - ראו:
- עפ"ג (ב"ש) 19606-06-10 **נירושיקה נ' מ.י. פרקליטות אשקלון** (13.10.10) - בית משפט השלום הרשיע את הנאשמת, לפי הודאתה, בעבירה של התעללות בחסרת ישע. לפי כתב האישום, הנאשמת עבדה כמטפלת סיעודית צמודה של אישה קשישה חסרת ישע הסובלת מחרשות, עיוורון, אלצהיימר ועוד. בשתי הזדמנויות לפתה הנאשמת את הקשישה בצווארה, סתמה את פיה ואפה באמצעות מגבת למספר שניות. במספר הזדמנויות דחפה את הקשישה לכיסא תוך טלטולה ודחפה לפיה מזרק גדול עמוס מזון בחוזקה תוך תפיסת ידה בכדי שלא תתנגד. הנאשמת ניקתה את פיה של הקשישה תוך תפיסת עורפה והצמדת מגבת אל פיה ואפה בחוזקה. במספר הזדמנויות הכתה הנאשמת את הקשישה באמצעות מטפחת ובאחד המקרים אף עיקמה את ידה. בית המשפט הטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 19 חודשים ומאסר על תנאי. בית משפט המחוזי הקל בעונש המאסר והטיל על הנאשמת מאסר לתקופה של 15 חודשים ומאסר על תנאי.

43. לא מצאתי מקום להכליל במתחם פסיקה שהגישו הצדדים, אשר כללה נסיבות שונות באופן מהותי מנסיבות העניין שכאן. כך למשל, תקיפה חד פעמית ונקודתית (ראו, למשל: עפ"ג (מרכז) 5287-01-15 **קונור נ' מדינת ישראל** (9.6.15); עפ"ג (מרכז) 49330-07-13 **מדינת ישראל נ' פסקואל** (30.12.13); ת"פ (רח'י) 25503-07-15 **פרקליטות מחוז מרכז נ' סרבי** (23.1.18)); והתעללות בקטינים על ידי הוריהם (ת"פ (ב"ש) 8331/07 **מ.י. פרקליטות מחוז דרום - פלילי נ' פלוני** (13.7.11)).

44. יש להודות, כי מלאכת קביעת המתחם אינה קלה במקרה הנדון. אין בנמצא פסיקה המתאימה באופן מדויק לנסיבות המקרה ובכל אחד מפסקי הדין הנסיבות מעט שונות. לא ניתן לאמץ את המתחם שעניינו בתקיפת חסר ישע וגם לא ניתן לאמץ את המתחם שעניינו בהתעללות בחסר ישע על ידי אחראי. יתר על כן, בעוד שבחלק מהמקרים נקבע, בנסיבות דומות ואף חמורות יותר, מתחם המתחיל במאסר בדרך של עבודות שירות, בחלק אחר מהמקרים, בנסיבות קלות מבעניינו, נקבעו מתחמים חמורים המתחילים במאסר בפועל ואף לתקופה בלתי מבוטלת. מטעם זה גם פורטה פסיקה נרחבת בעבירות דומות, אך לא זהות, כמו משל התעללות ותקיפת חסרי ישע, אשר אינם קטינים.

45. כאן המקום לציין, כי לא מצאתי בסיס, ולו בפסיקה שהגיש בא כוח התביעה, למתחם שאליו עתר. אכן, בא כוח התביעה הגיש פסיקה הכוללת מתחמים שנעו עד 42 או 48 חודשים, אולם מדובר היה במקרים חמורים יותר, בהם הורשעו נאשמים בעבירה של התעללות בידי אחראי בבית המשפט המחוזי, ולרוב מדובר היה בהתעללות חמורה יותר, עם תוצאות חמורות יותר, ובמשך זמן ממושך. גם לא ניתן לעמדתי להחמיר באופן משמעותי את המתחם דווקא בעניינה של הנאשמת, ולמרות חומרת מעשיה, בהיעדר נסיבות חריגות

בהשוואה למקרים אחרים.

46. לאור כל האמור, יש להתאים את מתחם העונש ההולם לנסיבות הספציפיות של המקרה שלפנינו, הכוללות התעללות בקטין במשך יום אחד בלבד ומקרה נקודתי נוסף יומיים קודם לכן. ההתעללות כוללת צעקות, השפלות, סטירות וחניקות. מכאן, שמתחם העונש ההולם את העבירה בה הורשעה הנאשמת בנסיבות העניין, נע בין מאסר לתקופה של 9 חודשים שיכול ויבוצע בדרך של עבודות שירות ובין מאסר לתקופה של 24 חודשים, לצד ענישה נלווית.

העונש ההולם בתוך המתחם

47. בקביעת העונש ההולם בתוך המתחם לקחתי בחשבון את הנסיבות הבאות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה:

לזכותה של הנאשמת עומדת הודאתה במיוחס לה, נטילת אחריות על מעשיה, והבעת צער וחרטה. לא ניתן לאמץ את עמדת התביעה, לפיה יש לזקוף את דחיית הדיון לשם הכרעה בשאלה המשפטית לחובתה של הנאשמת. כידוע, הודאה של הנאשמת ונטילת אחריות היא נסיבה לזכותה (סעיף 40א(4)) ומחלוקת בדבר סעיף העבירה המתאים אינו מעיד על היעדר הפנמה של העבירה. הנאשמת אף פנתה להורי התינוק במהלך הטיועונים לעונש, הביעה חרטה ומסרה כי היא לוקחת אחריות על כל מעשיה, מבינה את כעסם של ההורים, ומתנצלת מעומק הלב; הנאשמת נעדרת עבר פלילי וזו הסתבכותה הראשונה עם רשויות החוק; ברי כי הנאשמת לא תעסוק יותר במקצועה, מצבה הכלכלי בכי רע, היא חיה מקצבת זקנה ונסמכת על שולחנה של בתה ומתגוררת בביתה; הנאשמת היתה נתונה במעצר מספר ימים, ולאחר מכן שהתה במעצר בית בבית דודתה. הנאשמת נאלצה לעזוב מעצר בית זה בשל הפגנות וביוש ברשתות החברתיות, ובהמשך עברה למעצר בית בבית בתה, וגם שם נמשכו ההפגנות מחוץ לביתה. באחד המקרים הנאשמת אף הותקפה והוצאו צוו הרחקה נגד התוקפים (ענ/1);

מתסקיר שירות המבחן, עולות נסיבות חייה הלא פשוטות של הנאשמת. שירות המבחן ציין, כי הנאשמת ניהלה אורח חיים נורמטיבי ויציב, למרות נסיבות חייה, אולם הצטברות תחושות של עייפות, תסכול ושחיקה הביאו אותה לביצוע העבירה. בעקבות האירוע הנאשמת פנתה לטיפול רגשי במסגרת תל"ם ושיתפה פעולה עם שירות המבחן. המטפלת הפרטית מסרה, כי הנאשמת לקחה חלק בטיפול במשך כחצי שנה, אולם בחודשים האחרונים החלה הנאשמת להגיע בתדירות נמוכה בשל קושי כלכלי ומשבר הקורונה. שירות המבחן ציין, כי העבירה מושא האישום אינה משקפת דפוסים אלימים קבועים. לאור האמור שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשמת מאסר בדרך של עבודות שירות ברף גבוה, צו מבחן ופיצויים.

48. כאן המקום להתייחס למחאה המלווה את הנאשמת מאז נעצרה. מחאה של הורים נגד מטפלות או גננות הפוגעות בילדים רכים מוגנת על ידי חופש הביטוי והדעה והחופש להפגין, וניתן להבינה, גם נוכח שאט הנפש המתעוררת בשל מעשיה של הנאשמת. עם זאת, ולמרבה הצער, במקרה הנדון, וכפי שהתרשמתי באולם בית המשפט ובהיכל, המחאה נגד הנאשמת - ולא מצד הוריו של הקטין - עברה את גבול הלגיטימיות והיא לוותה באלימות של ממש, עד שמשמר בית המשפט נאלץ בכל דיון להגן ממש על הנאשמת. הנאשמת מסרה כי חדלה לצאת מביתה מחשש לחייה ולחיי משפחתה. במקביל, חוותה הנאשמת ביוש ברשתות החברתיות והפגנות קולניות מחוץ לבתים בהם שהתה במעצר בית. בתה של הנאשמת מסרה בהקשר זה, כי בעקבות האירוע חרב עולמה של המשפחה, אשר עברה "גיהנום" - ביוש ברשתות החברתיות, פניה לאנשים במקום עבודתה ולמשפחה והפגנות מחוץ לביתה. בנה נאלץ ללכת לטיפול פסיכולוגי וכל יציאה מהבית לוותה בצילומים, בקללות, בצרחות ובאימים. הרושם המתעורר, גם במהלך דיונים באולמי, כי המוחים

מבקשים לעשות בנאשמת משפט שדה.

מבוקשם של המוחים אינו יכול להביא להחמרה בעניינה של הנאשמת. במדינה דמוקרטית בית המשפט הוא שגוזר את הדין בהתאם לחוק ולפסיקה ואל לא לבית המשפט לגזור את הדין בהתאם לרוח הציבורית הנושבת. למעשה, בקביעת העונש ההולם לקחתי בחשבון את הנזקים שנגרמו לנאשמת ולמשפחתה מההרשעה והביוש ברשתות החברתיות.

49. התביעה ביקשה להתחשב בשיקול של הרתעת הרבים, אולם לא הניחה תשתית מספקת, לפי סעיף 40ז, שלפיה יש סיכוי של ממש כי החמרה בעניינה של הנאשמת תוביל להרתעת הרבים. ייתכן כי עתירה זו נטועה ברוח הציבורית שלוותה את הדיונים. גם לא הובאה תשתית, לפיה חלה עליה במספר המקרים של מטפלות מתעללות וייתכן, כי הרושם העולה מריבוי המקרים עניינו דווקא בעלייה המשמעותית במחאה הציבורית ובשימוש ברשתות החברתיות על מנת להביע מחאה זו.

50. עיקר הנסיבות עומדות, אפוא, לזכותה של הנאשמת, לרבות הודאתה, נסיבות חייה הלא פשוטות, והיעדר עבר פלילי. הנאשמת נרתמה אמנם להליך שיקומי פרטי, אולם לאחרונה חלה ירידה בכמות המפגשים בשל קשיים כלכלים ומשבר הקורונה. עם זאת, הנאשמת הביעה נכונות להמשיך בהליך הטיפול.

51. מכאן שבאיזון בין הנסיבות, יש להטיל על הנאשמת עונש שנמצא ברף הנמוך של המתחם, אולם לא בתחתית המתחם ממש, בעיקר בשל היעדר הליך שיקומי מספק והיעדר נסיבות אישיות חריגות. יצוין בהקשר זה, כי הליך הטיפול הפרטי שבו נטלה הנאשמת חלק הוא אכן הליך מבורך, אולם קשה לומר, כי מדובר בשיקום ממשי ומספק. למרות נסיבות חייה הלא פשוטות של הנאשמת אין מדובר בנסיבות חיים קשות וחריגות המצדיקות הטלת עונש בקצה התחתון של המתחם. יש לזכור בהקשר זה, כי בעבירות מהסוג הנדון עיקר הנאשמים מצויים בחלק התחתון של המתחם ומכאן, כי תחתית המתחם שמורה לנאשמים עם נסיבות אישיות קשות במיוחד, אשר עברו הליך שיקומי ממשי. לפיכך, יש להטיל על הנאשמת עונש הכולל מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצויים.

52. שלחתי את הנאשמת תחילה לממונה על עבודות שירות, מבלי להביע כל עמדה בעניין, אולם לאור המסקנה שאליה הגעתי, אין עוד צורך בחוות הדעת.

סוף דבר

53. לפיכך, **אני גוזרת על הנאשמת את העונשים הבאים:**

- א. מאסר לתקופה של 12 חודשים, בניכוי ימי מעצרה מיום 15.5.19 ועד יום 23.5.19;
- ב. מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים, והתנאי הוא שבמשך 3 שנים ממועד שחרורה לא תעבור כל עבירת אלימות מסוג פשע כלפי קטינים;
- ג. הנאשמת תשלם להורי התינוק, עדי תביעה מספר 1 ו-3, פיצויים בסכום של 10,000 ₪. את הפיצויים תפקיד במזכירות בית המשפט ב-10 תשלומים שווים ורצופים, הראשון עד ליום 1.9.20 והיתרה עד ל-1 לכל חודש קלנדרי שלאחר מכן.

זכות ערעור כחוק תוך 45 ימים.

ניתן היום, ה' אב תש"פ, 26 יולי 2020, במעמד הצדדים.